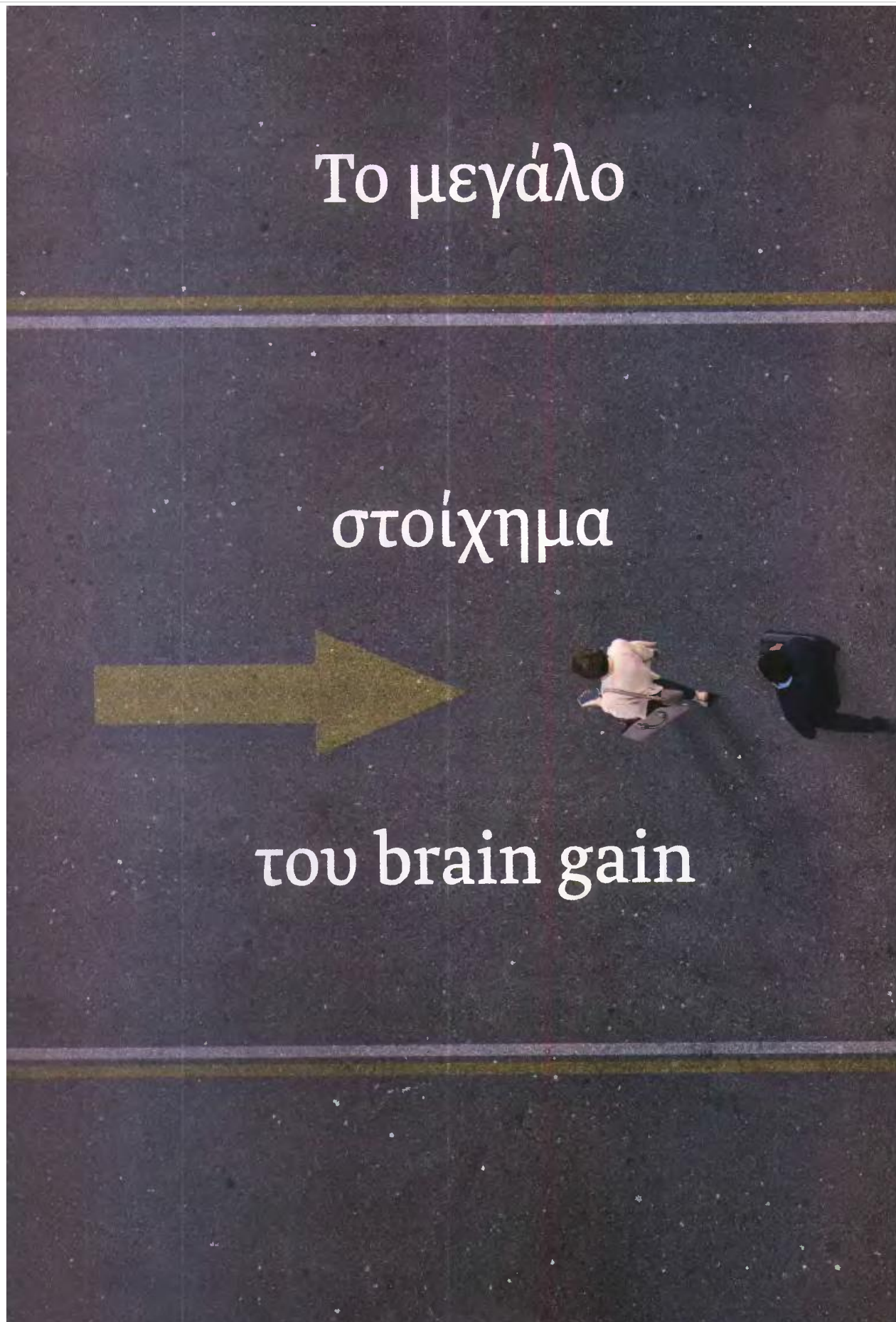
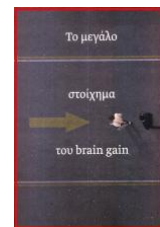

4. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΝ BRAIN GAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .16/11/2025

Σελίδα: 92

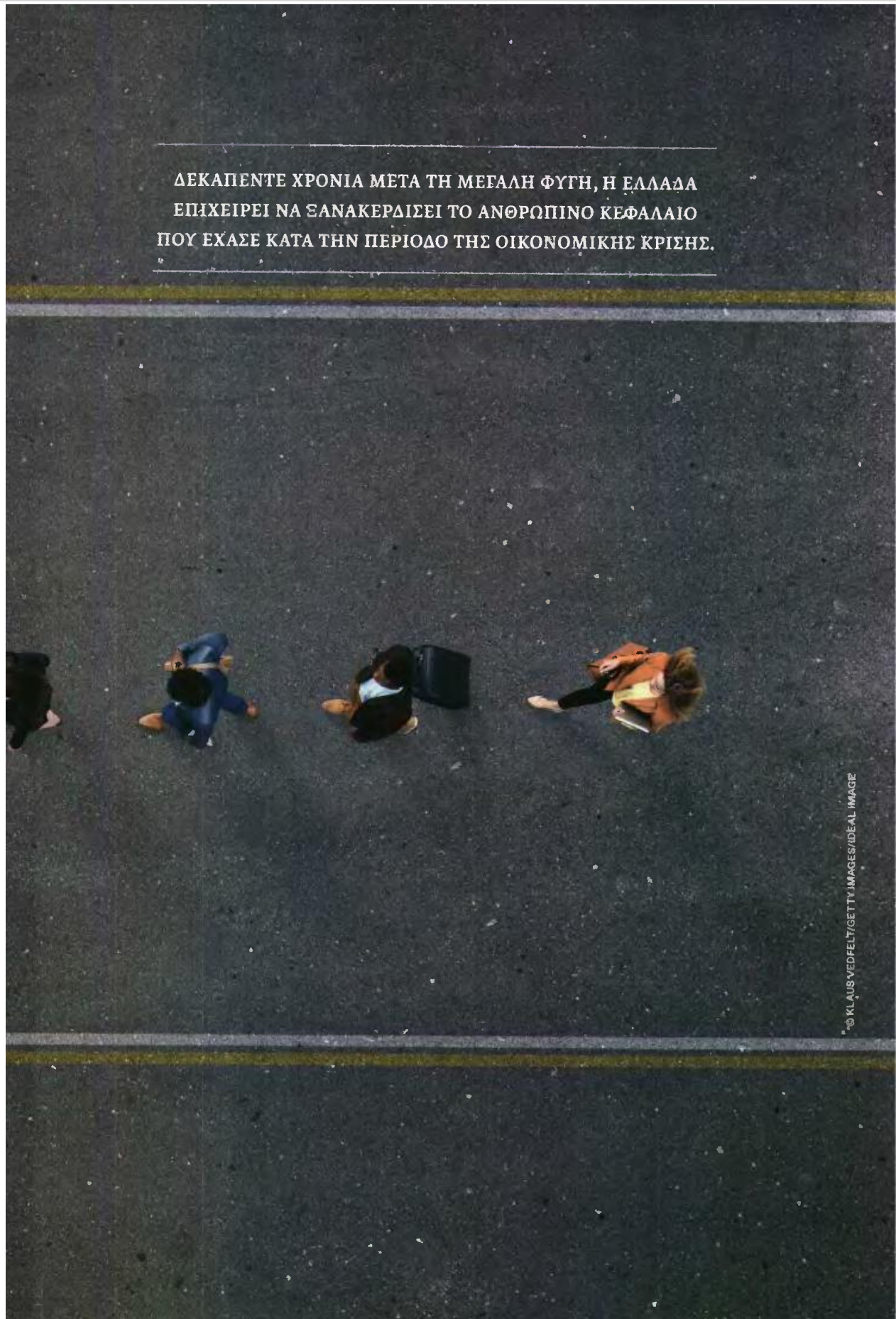

4. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΝ BRAIN GAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/11/2025

Σελίδα: 93

© KLAUS VEDFELT/GETTY IMAGES/IDEAL IMAGE

4. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΝ BRAIN GAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/11/2025

Σελίδα: 94

ΜΕ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ και κίνητρα φαίνεται ότι η χώρα καθιστά το brain gain έναν από τους βασικούς στόχους των επόμενων ετών. Ο τομέας της υγείας, που σήκωσε μεγάλο βάρος την περίοδο της κρίσης, είναι χαρακτηριστικό πεδίο δοκιμής, καθώς εκτιμάται ότι περισσότεροι από 22.000 γιατροί και χιλιάδες νοσηλευτές και επιστήμονες υγείας αναζήτησαν ένα καλύτερο μέλλον στο εξωτερικό.

Παρά τις δυσκολίες που αναδεικνύονται, έχουν αρχίσει να διαφαίνονται ενθαρρυντικά σημάδια. Έρευνα του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), η οποία πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2024, έδειξε ότι από 602 Έλληνες που έζησαν στο εξωτερικό τη δεκαετία 2010-2019 και έχουν πλέον επιστρέψει, περίπου το 7% εργάζεται στον χώρο της υγείας, έναν κλάδο που αγωνίζεται να ανασυγκροτηθεί και να προσελκύσει Έλληνες επιστήμονες με διεθνή εμπειρία.

Αν και στο δημόσιο σύστημα εντοπίζονται ακόμη εμπόδια, από τα πρώιμα στοιχεία μιας άλλης, εν εξελίξει, έρευνας του οργανισμού Brain ReGain φαίνεται ότι ο ιδιωτικός τομέας περίθαλψης και ο φαρμακευτικός κλάδος παραμένουν ελκυστικοί εργοδότες.

ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας, το υπουργείο Υγείας προχώρησε πρόσφατα στη διευκόλυνση των διαδικασιών για την επιστροφή των Ελλήνων

γιατρών από τις Ηνωμένες Πολιτείες με την αυτόματη αναγνώριση των τίτλων ιατρικής ειδικότητας. Σύμφωνα με πληροφορίες από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο (ΠΙΣ), 15 Έλληνες γιατροί που ζουν και εργάζονται στις ΗΠΑ έχουν εκφράσει το ενδιαφέρον τους να επιστρέψουν στην πατρίδα. Από το τέλος Σεπτεμβρίου που ανακοινώθηκε η λειτουργία της ειδικής πλατφόρμας mytequests.pis.gr μέχρι το τέλος Οκτωβρίου, 14 είχαν ήδη καταθέσει την αίτησή τους.

Αν και η μεταρρύθμιση αυτή θεωρείται θετικό βήμα, η πλευρά των γιατρών προβάλλει διαχρονικά εμπόδια. «Στη χώρα μας έχουμε περισσότερους γιατρούς απ' όσους πραγματικά χρειαζόμαστε, επομένως μιλάμε για εξειδικευμένες ανάγκες. Στο πλαίσιο αυτό, για να επιστρέψουν γιατροί από το εξωτερικό, θα πρέπει πρώτα να βελτιωθούν οι συνθήκες γι' αυτούς που εργάζονται ήδη στην Ελλάδα», αναφέρει ο πρόεδρος του ΠΙΣ, Αθανάσιος Εξαδάκτυλος. «Το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι δεν είναι ελκυστικό το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι γιατροί οι οποίοι συνταξιοδοτήθηκαν και παραιτήθηκαν από τον Οκτώβριο του 2024 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025 είναι περισσότεροι απ' όσους προσλήφθηκαν», συμπληρώνει.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Από την άλλη πλευρά, ο ευρύτερος ιδιωτικός τομέας υγείας φαίνεται ότι εί-

ναι ένας ισχυρός πόλος έλξης για τους επιστήμονες της διασποράς. Η ιδιωτική περίθαλψη επενδύει συστηματικά στην προσέλκυση κορυφαίου επιστημονικού δυναμικού, δίνοντας έμφαση τα τελευταία χρόνια στον επαναπατρισμό Ελλήνων επιστημόνων. Ο κλάδος «ποντάρει» σε σύγχρονες υποδομές και συνθήκες αντάξιες του εξωτερικού, οι οποίες φαίνεται ότι προσελκύουν το ενδιαφέρον επαγγελματιών που εξετάζουν το ενδεχόμενο επιστροφής τους. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, ήδη μεγάλοι όμιλοι έχουν συμπεριλάβει δεκάδες επαναπατρισθέντες στο δυναμικό τους.

Στον τομέα του φαρμάκου, οι επενδύσεις της εγχώριας βιομηχανίας θα «ανοίξουν» περισσότερες από 5.500 καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης. Παράλληλα, θεσμικοί φορείς του κλάδου επισημαίνουν ότι η ουσιαστική επένδυση στην έρευνα και στις κλινικές μελέτες θα μπορούσε να ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις προοπτικές και να λειτουργήσει ως κίνητρο επιστροφής.

«ΓΕΦΥΡΑ» ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Παρά τα θετικά βήματα, η εικόνα παραμένει σύνθετη, δείχνοντας ότι η Ελλάδα δεν έχει ακόμη εξασφαλίσει ένα περιβάλλον ικανό να στηρίξει μαζικό επαναπατρισμό. Ωστόσο, υπάρχουν τομείς που φαίνεται να λειτουργούν ως γέφυρες επιστροφής. Ένας από αυτούς είναι η ανώτατη εκπαίδευση.

ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ,
ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ ΤΟΥ 2024, ΕΔΕΙΞΕ ΟΤΙ ΑΠΟ 602
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΥ ΕΖΗΣΑΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗ
ΔΕΚΑΕΤΙΑ 2010-2019 ΚΑΙ ΕΧΟΥΝ ΠΛΕΟΝ ΕΠΙΣΤΡΕΨΕΙ,
ΠΕΡΙΠΟΥ ΤΟ 7% ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ.

4. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΝ BRAIN GAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .16/11/2025

Σελίδα: 96

Χάρη στον μεγάλο αριθμό θέσεων μελών ΔΕΠ που προκηρύχθηκαν τα τελευταία χρόνια για τις Ιατρικές Σχολές από τα υπουργεία Υγείας και Παιδείας, έγινε εφικτός ο επαναπατρισμός δεκάδων διακεκριμένων γιατρών. Στην κατεύθυνση αυτή ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, η οποία έχει συμβάλει στην επιστροφή περισσότερων από 20 κορυφαίων Ελλήνων επιστημόνων από μεγάλα ακαδημαϊκά ιδρύματα της Ευρώπης και των ΗΠΑ. Αρκετοί από αυτούς έχουν απορροφηθεί από μεγάλα δημόσια νοσοκομεία.

Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα επαναπατρισμού στον χώρο της υγείας είναι αυτό του διεθνούς φήμης καθηγητή Κωνσταντίνου Στρατάκη, ο οποίος μετά από 36 χρόνια στο εξωτερικό (Γαλλία και ΗΠΑ) αποφάσισε να επιστρέψει στην πατρίδα. Ο κ. Στρατάκης εκπαιδεύτηκε στην Παιδιατρική, την Ενδοκρινολογία και την Ιατρική Γενετική στο Εθνικό Ινστιτούτο Παιδικής Υγείας και Ανθρώπινης Ανάπτυξης (NICHD) των ΗΠΑ και στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Τζορτζτάουν. Από το 2009 και μέχρι το 2020, κατείχε τη θέση του επιστημονικού διευθυντή του ινστιτούτου, ενώ το 2021 επέστρεψε στην Ελλάδα και ανέλαβε τη θέση του διευθυντή στη Γενετική και Ιατρική

Ακριβείας στο ΙΤΕ. Είναι συντονιστής του Ελληνικού Δικτύου Ιατρικής Ακριβείας στη Μοριακή Ογκολογία και το 2024 εξελέγη καθηγητής Παιδιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Για κάθε νέο άνθρωπο είναι επιτακτική η ανάγκη να δει και να ζήσει άλλες εμπειρίες, να μάθει όσο περισσότερα μπορεί σε αυτό που έχει επιλέξει να κάνει», αναφέρει. «Ακόμα κι αν η Ελλάδα του 1988-89 προσέφερε παρόμοιες δυνατότητες με τη Γαλλία και τις ΗΠΑ, πάλι θα είχα φύγει. Όμως, αν οι συνθήκες ήταν καλύτερες, θα είχα επιστρέψει νωρίτερα. Αυτή είναι η σημασία των προσπαθειών που γίνονται σήμερα: να μην επικεντρωνόμαστε στο να αποτρέψουμε τη φυγή, αλλά στο να δημιουργήσουμε συνθήκες που ευνοούν την επιστροφή και την επιτυχία όσων γυρίζουν πίσω», συμπληρώνει.

66% ΘΕΛΕΙ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΕΙ

Μια νέα έρευνα του οργανισμού Brain ReGain, με τίτλο *Η Υγεία Επιστρέφει Σπίτι*, φωτίζει τις προθέσεις και τα εμπόδια επιστροφής των Ελλήνων επιστημόνων υγείας που εργάζονται στο εξωτερικό. Η έρευνα, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη από τον Μάρτιο του 2025, συγκέντρωσε απαντήσεις από 182 συμμετέχοντες, με στόχο να καταγράψει την πρόθεση επιστροφής και τους παράγοντες που

επηρεάζουν την απόφαση των ενδιαφερομένων. Η πλειονότητα αυτών ανήκει στη γενιά που βρίσκεται στο αποκορύφωμα της καριέρας της, καθώς το 38% είναι μεταξύ 35 και 44 ετών. Το 92% ζει πάνω από 6 χρόνια μακριά από την Ελλάδα, ενώ το (49%) διαμένουν στις ΗΠΑ. Οι περισσότεροι είναι γιατροί (64%), αλλά η έρευνα περιλαμβάνει επίσης ερευνητές, φαρμακοποιούς και στελέχη της φαρμακοβιομηχανίας. Ιδιαίτερα χαμηλό είναι το ποσοστό συμμετοχής των νοσηλευτών (4%).

Παρά τις ρίζες που έχουν απλώσει στο εξωτερικό, ένα εντυπωσιακό 66% των επιστημόνων δηλώνει ότι θα ήθελε να επιστρέψει στην πατρίδα. Τα κίνητρα δεν είναι μόνο επαγγελματικά, αλλά κατά κύριο λόγο είναι προσωπικά. Η επανασύνδεση με τους γονείς (66%) και τον τόπο καταγωγής (60%) αναδεικνύεται σε κορυφαία αίτια, ενώ ακολουθεί η αναζήτηση καλύτερης ποιότητας ζωής, με κεντρικά στοιχεία τον καιρό (56%) και τις ανθρώπινες σχέσεις (47%).

Ανάμεσα σε αυτές τις περιπτώσεις είναι και ο ωτορινολαρυγγολόγος Πέτρος Οικονόμου -εργάζεται στη Γερμανία τα τελευταία 13 χρόνια- μαζί με την επίσης γιατρό σύζυγό του Δήμητρα-Σοφία Οικονόμου. «Σκοπεύουμε να επιστρέψουμε στην Ελλάδα, καθώς θεωρούμε ότι ο κύκλος μας στο εξωτερικό έχει πλέον ολοκληρωθεί. Θέλουμε τα παιδιά μας, επτά και δύο ετών, να μεγαλώσουν στην πατρίδα τους, κοντά στην οικογένεια και σε ένα περιβάλλον με καλύτερη ποιότητα ζωής. Πιστεύουμε ότι η Ελλάδα μπορεί να μας προσφέρει την ισορροπία που αναζητούμε ανάμεσα στην επαγγελματική εξέλιξη και την οικογενειακή ζωή», αναφέρει ο ίδιος.

Ωστόσο, η έρευνα αναδεικνύει σημαντικά εμπόδια που λειτουργούν ανασταλτικά στον επαναπατρισμό, με κυριότερο την έλλειψη αξιοκρατίας και συστηματικής αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο της υγείας (25%). Άλλοι λόγοι που βρίσκονται ψηλά στη λίστα περιλαμβάνουν τους χαμηλότερους μισθούς (20%), καθώς και τις χειρότερες συνθήκες εργασίας (18%).

4. ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΟΥΝ BRAIN GAIN

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .16/11/2025

Σελίδα: 98

96

ΚΥΤΕΙΑ & ΦΑΡΜΑΚΟ

brain gain

Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Παράλληλα, η έρευνα καταγράφει τις προθέσεις και τις ανάγκες των εργοδοτών στον χώρο της υγείας. Το 50% των συμμετεχόντων αντιστοιχεί σε ελληνικές εταιρείες και το άλλο 50% σε πολυεθνικές, ενώ, όπως προκύπτει, οι θέσεις με την υψηλότερη ζήτηση είναι διοικητικό προσωπικό (50%), γιατροί (33%), φαρμακοποιοί (25%) και βιολόγοι /χημικοί (25%).

Ενδιαφέρον είναι το στοιχείο ότι το 75% των εργοδοτών δηλώνουν πως δεν θα παρείχαν επιπλέον κίνητρα στους επιστήμονες που επιστρέφουν, πέραν όσων προσφέρονται στο υπάρχον προσωπικό. Ωστόσο, το 25% θα παρείχε πολυετή συμβόλαια εργασίας, το 17% πρόσθετες οικονομικές αποδοχές επίτευξης στόχων (bonus), ένα 8% θα παρείχε πακέτα μετεγκατάστασης (π.χ. έξοδα μετακίνησης, διδάκτρα ιδιωτικού σχολείου) και άλλο ένα 8% παροχές σε υπηρεσίες διεκπεραίωσης απαιτούμενων γραφειοκρατικών διαδικασιών.

«Η έρευνα *Η Υγεία Επιστρέφει Σπίτι* αποτυπώνει τη διάθεση των Ελλήνων επιστημόνων να συνεισφέρουν ξανά στην πατρίδα τους. Το 64% των συμμετεχόντων είναι ιατροί, εκ του οποίου το 49% από τις Ηνωμένες Πολιτείες, γεγονός που αναδεικνύει το υψηλό δυναμικό της ελληνικής διασποράς και τη σημασία της πρόσφατης θεσμοθέτησης της αυτόματης αναγνώρισης των τίτλων τους. Την ίδια στιγμή, η περιορισμένη

συμμετοχή νοσηλευτών (4%) υπενθυμίζει την ανάγκη ουσιαστικής αναβάθμισης του επαγγέλματος», τονίζει η γενική διευθύντρια του οργανισμού Brain ReGain, Κατερίνα Μπαλιλάκη.

Και προσθέτει: «Ενθαρρυντικό είναι ότι το 25% των εργοδοτών επενδύει σε παροχές, relocation packages και νέες τεχνολογίες, επιδιώκοντας να καταστεί ελκυστικός εργοδότης για τους Έλληνες του εξωτερικού. Τα μεγάλα ιδιωτικά νοσηλευτικά κέντρα και οι φαρμακευτικές εταιρείες παραμένουν ψηλά στις προτιμήσεις των Ελλήνων επιστημόνων, καθώς προσφέρουν προοπτική και αξιοκρατία, δύο αξίες που καθορίζουν κάθε απόφαση επαναπατρισμού».

ΤΟ «ΑΓΚΑΘΙ» ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

Παρά την κινητικότητα που καταγράφεται, οι συνθήκες για πολλούς επαγγελματίες υγείας παραμένουν δύσκολες, με τους νοσηλευτές να αναδεικνύονται ως ο πιο πιεσμένος «κρίκος» της αλυσίδας.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδος (ΕΝΕ), περίπου 2.500-3.000 Έλληνες νοσηλευτές-τριες εργάζονται στο εξωτερικό, παρά τις σημαντικές και διαχρονικές ελλείψεις που υπάρχουν στη χώρα μας. Στοιχεία της έρευνας *Health at a Glance* (2024) του ΟΟΣΑ δείχνουν ότι από το 2012 έως το 2022 η Ελλάδα είχε τον χαμηλότερο κατά κεφαλήν αριθμό νοσηλευτών μεταξύ των χωρών της ΕΕ (τα

δεδομένα περιλαμβάνουν μόνο νοσηλευτές που εργάζονται σε νοσοκομεία). Παράλληλα, η χώρα μας καταγράφει σημαντική μείωση στον αριθμό των αποφοίτων νοσηλευτικών σχολών τα τελευταία δέκα χρόνια. Ειδικότερα, βάσει της έκθεσης *Health in the European Union – Facts and Figures* της EUROSTAT (2025), το 2012 αποφοίτησαν 1.595 νοσηλευτές, ενώ το 2021 μειώθηκαν σε 1.276. Σε αναλογία αποφοίτων ανά 100.000 κατοίκους, το 2012 η Ελλάδα «έβγαλε» 14,4 νοσηλευτές, ενώ το 2021 μειώθηκαν στους 12,1.

«Οι Έλληνες νοσηλευτές που εργάζονται στο εξωτερικό δύσκολα επιστρέφουν, γιατί η Ελλάδα δεν τους προσφέρει ακόμη τους όρους που αξίζουν. Χαμηλές αποδοχές, ελλιπής αναγνώριση του επιστημονικού τους ρόλου, υποστελέχωση, δύσκολες συνθήκες εργασίας και απουσία επαγγελματικής εξέλιξης συνθέτουν μια πραγματικότητα αποθαρρυντική. Αντίθετα, στο εξωτερικό απολαμβάνουν σεβασμό, συνεχή εκπαίδευση και αξιοπρεπή αμοιβή», αναφέρει ο πρόεδρος της ΕΝΕ, Δημήτριος Σκουτέλης, και τονίζει ότι «για να υπάρξει πραγματικό brain gain στην υγεία, η χώρα μας πρέπει να επενδύσει ουσιαστικά στο ανθρώπινο δυναμικό της, με πολιτικές που θα αποκαθιστούν την αξιοπρέπεια, θα ενισχύουν την προοπτική και θα δίνουν ξανά στους νοσηλευτές λόγο να πιστέψουν στην πατρίδα τους». **Ε.Τσ. ■**

ΧΑΡΗ ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟ ΑΡΙΘΜΟ ΘΕΣΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ
ΠΟΥ ΠΡΟΚΗΡΥΧΘΗΚΑΝ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΓΙΑ
ΤΙΣ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΓΙΝΕ ΕΦΙΚΤΟΣ Ο ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ
ΔΕΚΑΔΩΝ ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΓΙΑΤΡΩΝ.